

ность, чистота, точность, выразительность, богатство). Правильно и хорошо развитая речь служит одним из важнейших средств активной деятельности человека в современном обществе.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

1. Камболов Т.Т. Приоритеты национального образования в Северной Осетии. [Электронный ресурс] http://www.darial-online.ru/2002_4/kambol.shtml
2. Коменский Ян – Амос: Учитель учителей («Материнская школа», «Великая дидактика» и др. про-

изв. с сокращ.). – М.: Карапуз, 2009. – 288 с.

3. Мамедзаде Р.Р. Образовательная программа по родному языку как фактор развития умственной деятельности учащихся начальных классов // Вектор науки Вектор науки Тольяттинского государственного университета. Серия: Педагогика, психология. 2014. №2. С. 134-137.
4. Сидакова Д.Р. Современные социальные функции осетинского языка // Работы центра социологических исследований Северо-Осетинского института гуманитарных исследований. – Владикавказ, 1999. С. 13-31.

PRACTICE-ORIENTED APPROACH TO THE DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL AND METHODOLOGICAL COMPLEX ON THE OSSETIAN LANGUAGE

© 2014

B.T. Dzusova, candidate of pedagogical sciences, associate professor of russian and ossetian philology
L.A. Hamikoeva, a graduate student of the department of russian and ossetian philology
North-Ossetian State Pedagogical Institute, Vladikavkaz (Russia)

Annotation: This paper briefly describes the implementation of a practice-oriented approach to the development of educational and methodological complex on the Ossetian language with a view to creating a culture of speech of students in grades 1-4. This formulation of the problem, according to the author, not only to create an effective system of education in the national language, but also have a huge positive impact on the success of the overall state of the national schools, for a total linguistic situation.

Keywords: training complex, mother-tongue education, communication skills, the learning process.

УДК 376/6/09 (438)

ЭТАПЫ РАЗВИТИЯ ТЕОРИИ И ПРАКТИКИ ОПЕКИ И ВОСПИТАНИЯ ДЕТЕЙ-СИРОТ В ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БЛАГОТВОРИТЕЛЬНЫХ ОБЩЕСТВ ПОЛЬШИ (XIX – НАЧАЛО XX В.)

© 2014

К.А. Дзюбинская, преподаватель кафедры украинского и иностранных языков
*Львовский национальный университет ветеринарной медицины биотехнологий
имени С.З. Гжицкого (Украина)*

Аннотация: Рассмотрены этапы развития теорий и практики опеки и воспитания детей-сирот в деятельности благотворительных обществ. Раскрыто содержание и направления попечительской деятельности над детьми. Охарактеризовано многообразную деятельность обществ, которая сосредоточивалась на открытии воспитательных учреждений.

Ключевые слова: опека, воспитание, дети-сироты, благотворительные общества, Польша.

Постановка наукової проблеми та її значення. Одним із ключових питань сьогодення в європейських країнах залишається проблема опіки та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Соціально-економічні переми та пов'язані з ними труднощі зумовлюють нові життєві потреби її громадян. Доцільність дослідження опікунсько-виховної діяльності благодійних товариств на теренах Польщі зумовлена низкою суперечностей між: традиційним декларуванням необхідності опіки та виховання дітей у сім'ї і зростанням сирітства у сучасному суспільстві; використанням державної допомоги і реальними можливостями забезпечення сиріт життєво необхідними потребами; новачками у системі державної опіки та посиленням опікунсько-виховної діяльності благодійних організацій і товариств; значними перспективами впровадження польського опікунського досвіду до європейських едукативних процесів та реальними можливостями й алгоритмами їх реалізації в українському освітньому просторі.

Аналіз останніх досліджень з цієї проблеми. В умовах сьогодення ця проблема знайшла часткове висвітлення у наукових працях І. Звереві [1], Б. Ступарика [2], О. Сухомлинської [3], М. Чепіль [4], С. Бадора [5], А. Кельм [6], С. Кот [7] та ін. Значна увага приділена історико-педагогічним та соціально-педагогічним аспектам опіки і виховання. Аналіз і узагальнення педагогічної літератури, історико-педагогічних досліджень засвідчує, що теорія та практика виховання дітей-сиріт у діяльності благодійних товариств Польщі є маловідомою в Україні. Внесок благодійних товариств,

діяльність яких у сфері опіки і виховання є значущим, потребує вивчення та популяризації.

Мета статті – визначити етапи у розвитку теорії і практики опіки й виховання дітей-сиріт у діяльності благодійних товариств (Віленського, Варшавського, Каліського, Краківського, Люблінського, Радомського, Російського) у царині виховання дітей-сиріт на теренах Польщі упродовж 1807 – 1918 рр., розкрити й узагальнити зміст та основні напрями їхньої діяльності.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Традиції благодійності протягом століть формувалися під впливом держави і церкви, на громадських засадах і приватній ініціативі. Соціально-економічний та політичний розвиток суспільства у кінці XVIII – упродовж XIX ст. для польського народу був надзвичайно важким. Державна політика у соціальній сфері різних держав на польських землях під прусською та австрійською владами значно відрізнялася. Характерним для періоду Королівства Польського (1815-1905) є розв'язання соціально-педагогічних проблем, турбота про сиріт і заснування благодійних товариств на польських землях.

У розвитку теорії і практики опіки й виховання дітей-сиріт у діяльності благодійних товариств Польщі у XIX – початку XX ст. можна виділити такі чотири етапи.

Перший етап – 1807-1832 – пошук інституційних форм опіки та змісту виховання дітей-сиріт. Цей етап характеризується створенням благодійних товариств (Віленське (1807), Мінське (1811), Варшавське (1814), Люблінське (1815), Краківське (1816), Каліське (1825)). Найбільше їх було у Польському Королівстві. У роки

найбільшого народного утиску там існували: Віленське благодійне товариство, Люблінське благодійне товариство, Єврейське благодійне товариство, Російське благодійне товариство Польського Королівства, Благодійне товариство у Радомі, Кельцьке благодійне товариство, Товариство підтримки бідних у Седльцах, Каліське благодійне товариство, Пабіаніцьке християнське благодійне товариство. Їхньою спільною метою було забезпечення опіки дітям-сиротам.

В історії опікунської педагогіки Польщі вагоме місце посідає виховна діяльність першого благодійного товариства на польських землях – Віленського благодійного товариства створеного у 1807 р. Товариство стало прикладом для наступних благодійних закладів у великих західних губерніях і у Польському Королівстві [8, с. 11-12].

Восени 1814 р. розпочало діяльність Варшавське благодійне товариство, яке упродовж сто років займалося проблемами дітей-сиріт [9, с. 124]. У 1838 р. засновано відділ опіки над малозабезпеченими дітьми при Варшавському благодійному товаристві, діяльність якого була спрямована на заснування захоронок, будинку для сиріт, початкової школи тощо. Товариство організувало різні форми допомоги дітям-сиротам. У межах своєї діяльності створювало ясла, захоронки, будинки сиріт для хлопців, будинки сиріт для дівчат, швейні для дівчат, майстерні для хлопців, а також забезпечувало освітню й матеріальну підтримку.

У XIX ст. на теренах Західної Європи популярності набула опіка над малими дітьми у формі захоронок, які підтримувало товариство. Перші захорони на території Варшави з'явилися у 1838 р. за підтримки Т. Яніковського, який походив з міщанської сім'ї та займався торгівельною справою [10, с. 521].

Характерним є подолання дитячої безпритульності, влаштування і поліпшення матеріальних умов, пошук і заснування закладів опіки для дітей-сиріт (ясел, захоронок, будинків сиріт, притулків тощо), налагодження опікунсько-виховної роботи. Пріоритетним стала опіка, зорієнтована на опікунські установи, які забезпечували соціальне виховання. У вихованні звернуто увагу на реалізацію ідеї гуманізму, пошук змісту і методів виховання, доцільність використання методики взаємного навчання Белл-Ланкастера.

Початок XIX ст. у Польщі характеризується також виникненням і функціонуванням благодійних товариств, асоціацій, приватних фондів. Їхня діяльність у галузі опіки та виховання дітей, соціальних сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, повертає до себе особливу увагу. У результаті воєн (1792, 1806, 1809, 1813) збільшилася кількість жебраків, хворих, дітей-сиріт, що вимагало створення організацій, які б розв'язували суспільні проблеми і забезпечували сиріт найнеобхіднішими засобами.

У різних окупаційних зонах польські фундації й організації керувалися відповідними нормами Австрійського чи Німецького Цивільного Кодексу або царськими указами від 1871 р. Законодавство суттєво відрізнялося, що стосувалося "не тільки характеру фундацій, але й сфери нагляду органів державної адміністрації: в колишній австрійській і російській частинах з широкими повноваженнями державної влади і слабким державним наглядом у прусській" [11, с. 36].

Виникнення і розвиток благодійних товариств відбувався під впливом суспільно-політичних, соціально-економічних та культурно-освітніх процесів. Проблеми опіки й виховання дітей-сиріт посіли чільне місце у діяльності громадських діячів і педагогів Польщі XIX – початку XX ст., сучасних українських та зарубіжних науковців. Вивчення досвіду Польщі у сфері опіки свідчить про її власний шлях у творенні опікунсько-виховної системи, своєрідні переваги цінностей, що випливають із національного культурного і суспільного доробку. Однак попри розгалужену мережу благодійних

товариств, вони все таки не могли охопити своєю підтримкою всіх, хто її потребував. Благодійництво, на жаль, не змогло ліквідувати негативні наслідки капіталізації економічних відносин, а лише певною мірою пом'якшувало соціальні суперечності. Водночас, об'єднання у добродійні товариства на національній основі з метою проведення спільної діяльності сприяло формуванню почуття взаємодопомоги.

Другий етап – 1832-1879 – консолідація опікунсько-виховної діяльності благодійних товариств під патронатом Головної опікунської ради, яка функціонувала упродовж 1832-1879, 1915-1920 і 1940-1945 рр. Це була суспільна організація, метою якої була допомога голодним, бідним людям, протидія смертності і сирітству. Рада діяла на підставі власного статуту, мала правила внутрішнього розпорядку і розбудовану організаційну структуру (загальне зібрання – наглядова рада – управління – секретаріат – відділи і секції – ради відділів – бюро), а також філії (територіальні і місцеві опікунські ради) [12, с. 33]. У 1859 р. отримала право контролю над всіма опікунськими закладами.

Для цього етапу характерним є вдосконалення правових засад опіки. Здійснюються заходи із попередження безпритульності. Займаючи центральне місце серед опікунських інституцій, рада взяла на себе роль координатора суспільної діяльності, підтримувала тісні контакти з іншими товариствами, співпрацювала з владою, самоврядуванням і костелом у сфері опіки та виховання дітей-сиріт. Основними напрямками діяльності відділу опіки, який мав вагоме значення для роботи усієї ради, були: *організаційний* (дослідження стану опіки над дітьми у державі (стан здоров'я, побутові умови), організація опікунсько-виховних закладів; згромадження і розподіл коштів на опікунську діяльність); *виховний* (опрацювання методів виховання і навчання у захоронках і початкових школах; дослідження стану наукової допомоги, педагогічної літератури, створення бібліотек, видавництва методичних матеріалів); *інспекційно-інструкторський* (опрацювання інструкцій, правил внутрішнього розпорядку для установ і персоналу, правових норм опіки); *гігієнічно-медичний* (популяризація гігієнічних і виховних знань; кваліфікація і підготовка педагогічних та медичних працівників). Пріоритетним є виховання працею і через працю, формування характеру;

У другій половині XIX ст. діяльність захоронок відіграла важливу роль у підготовці дітей до школи, і навіть священики заохочували своїх вірян, відправляти дітей до цих закладів. У 1862 р. на 3958 дітей, які перебували в захоронках Товариства, припадало 68 сиріт. З 1857 р. до захоронок впроваджено початкове навчання, де, крім уроків Святого Письма, навчали елементів арифметики, географії, природи, фізичні вправи, у містах знайомили з відповідним ремеслом. Важливим був факт, що навчання дітей відбувалося польською мовою на елементарному рівні, а часом – і на професійному. Однак, навчання читання і письма польською мовою було нелегальним, забороненим царською владою після розгрому січневого повстання. "Вихователі, які приймали до захоронок старших дітей, вчили їх польської мови і літератури, молодших навчали вчителі, які офіційно виконували роль помічників" [13, с. 155-157].

На основі критичного вивчення діяльності благодійних товариств визначено їхні головні завдання: забезпечення необхідних умов для проживання, навчання та організації вільного часу. Діяльність благодійних товариств у сфері опіки упродовж XIX – початку XX ст. була різноманітною і багатогранною, залишила свій слід в історії краю та опікунській педагогіці. Товариства були численними, добре організованими, мали свої статuti, кошти для проведення діяльності. Програма Товариства була чітко продуманою від початку до кінця, що не втратило актуальності і сьогодні. Ідея гуманізму була й залишається ключовою у наданні всебічної опіки дітям

в опікунсько-виховних установах і школах. Опікунсько-виховна діяльність благодійних товариств збагатилася педагогічною думкою, представила традиції опіки та виховання як суттєву частину польської народної педагогіки. Недоліком була відсутність єдиної системи опіки і виховання, оскільки кожне товариство і кожен заклад працював за індивідуальним планом.

Зміст опіки і виховання дітей у діяльності благодійних товариств визначався нормативно-правовою базою й актуальним законодавством. Перша третина XIX ст. характеризується виникненням опікунських установ, започаткуванням дидактичних аспектів, теоретичних розробок опіки і виховання дітей-сиріт. Еволюціонували інституційні форми опіки – від простих до більш складних, від кількісних показників до якісного наповнення змісту їхньої діяльності, що внесло зміни до процесу виховання і навчання. У 50-х рр. XIX ст. захоронки виникли як опікунські установи, до яких приймали дітей віком від трьох до семи років, в яких основна увага акцентувалася на релігійно-моральне виховання. У 60-х рр. захоронки виконували функції опікунської установи і початкової школи. Вони приймали дітей віком 12 – 14 років на цілодобове утримання, забезпечували організацію навчально-виховного процесу за чинними програмами початкової школи, сприяли пізнанню внутрішнього світу дитини. Незважаючи на русифікацію і германізацію освіти в Польщі, опікунсько-виховні заклади відіграли вагомий роль у патріотичному вихованні молоді. Існувало чітке розмежування опіки і виховання над дітьми з огляду на національність та релігію. Існували заклади, призначені тільки для дітей поляків, або євреїв, або росіян. Притулки реалізували програми навчання польською мовою, незважаючи на заборону влади, новаторські виховні програми, поєднуючи професійну підготовку молоді з вихованням, опертим на активності і самоврядності молоді.

Третій етап – 1881-1914 – вдосконалення змісту і форм виховання та опіки над сиротами. Відбувається вдосконалення форм опікунсько-виховної діяльності, враховуються вікові та індивідуальні здібності дитини. Простежуються тенденції залучення широких кіл громадськості до розв'язання проблем опіки над дітьми-сиротами, спрощення механізму відкриття благодійних товариств, вдосконалення змісту виховної роботи, проведення рекреаційної діяльності. Налагоджено професійну освіту, медичну опіку дітей-сиріт. Зміст виховання розглядається як процес формування особистості, в якому визначальними є загальнолюдські та національні цінності. Завершилося створення цілісної системи опіки і виховання дітей-сиріт.

У 1893 р. у Кракові утворили притулок фонду князя Олександра Любомирського для порятунку осиротілих і покинутих хлопців від восьми до вісімнадцяти років [14, с. 110]. Першочергово приймали круглих сиріт, а при наявності вільних місць – дітей, позбавлених батьківської опіки. До закладу приймали тільки хлопців польської національності і католицького віросповідання від 8 до 15 років.

Не зважаючи на велику кількість закладів, будинків для сиріт і захоронок у Польщі, так і в Європі існувала тенденція до розміщення сиріт у прийомних сім'ях. Це було зумовлено високим рівнем смертності дітей у цих закладах. У розміщенні дитини до прийомної сім'ї сприяла сиротинська рада при гміні. Під час пруської окупації члени цієї ради займалися пошуком опікунів для сиріт, а згодом контролювали їхню працю, за що прийомні батьки отримували заробітну плату. Беручи до уваги таку практику, закладів цілковитої опіки було небагато (у 1913 р. – 18 установ) [15, с. 6].

Упродовж досліджуваного періоду основними напрямками діяльності благодійних товариств Польщі у сфері опіки та виховання дітей-сиріт були:

а) опікунська, що передбачала надання дітям побутової, корекційної, профілактичної і медично-

терапевтичної допомоги, яка не тільки впливала на їх фізичний розвиток але й допомагала їм знайти відповідне місце у суспільстві та підготуватися до самостійного життя; *опрацювання* правових норм опіки; *дослідження* стану опіки над дітьми у державі (стан здоров'я, побутові умови); *організацію* опікунсько-виховних закладів; згромадження і розподіл коштів на опікунську діяльність;

б) *виховна* – сконцентрована на розробці змісту виховання й обґрунтуванні форм і методів виховання та навчання в опікунсько-виховних установах, дослідженні стану науково-методичної допомоги, створенні бібліотек, популяризації гігієнічних і виховних знань. Зміст виховання охоплював такі напрями: моральне, релігійне, народне, фізичне, естетичне, інтелектуальне, трудове. Ідея любові була основною засадою діяльності товариств.

в) *освітньо-культурна* діяльність як складова культурного процесу на польських землях, що визначилася у конкретній роботі, змістом якої було надання дітям початкової і професійної освіти, яка б забезпечувала кращі можливості на ринку праці; підготовка педагогічних та медичних працівників для роботи з дітьми.

Четвертий етап – 1914-1918 – згорання опікунсько-виховної діяльності благодійних товариств. У 1914 р. припинили існування Варшавське, Каліське і Люблінське благодійні товариства, у 1918 – Краківське. Для Радомського і Російського благодійних товариств роки війни були періодом застою у їхній діяльності.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Діяльність благодійних товариств Польщі у галузі опіки над дітьми-сиротами упродовж XIX – на початку XX ст. є свідченням пошуків власного шляху у творенні опікунсько-виховної системи, який опирається на національні і культурні цінності, суспільний досвід, яскравим проявом громадської самодіяльності та соціальної творчості на засадах милосердя і гуманізму. Виокремлені нами чотири етапи розвитку теорії і практики опіки й виховання дітей-сиріт у діяльності благодійних товариств Польщі є свідченням еволюційного шляху їхнього розвитку, удосконалення змісту та основних напрямів діяльності у царині виховання дітей-сиріт упродовж 1807-1918 рр. Подальшого дослідження потребує опікунсько-виховна діяльність релігійних організацій, асоціацій і фондів щодо виховання безпритульних і морально занедбаних дітей на польських землях у другій половині XIX ст., організаційно-методичні засади управління педагогічним персоналом у Будинках сиріт країн Західної Європи. Наукового вивчення заслугове проблема функціонування благодійних товариств у європейських країнах.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Зверева І. Д. Добродійність в освіті // Енциклопедія освіти. Акад. пед. наук України / гол. ред. В. Г. Кремень. Київ.: Юрінком Інтер, 2008. С. 222-223.
- Ступарик Б. М. Опікунсько-виховна функція школи // Обрії. 2001. № 1(12). С. 5-7.
- Нариси історії українського шкільництва (1905-1933) / за ред. О. В. Сухомлинської. Київ: Заповіт, 1996. 304 с.
- Чепіль М. М. Теоретико-методологічні аспекти опіки і виховання: зіставний аналіз // Опіка і виховання дітей. Історія і сучасність: зб. наук. праць / за ред. М. Чепіль. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2010. С. 42-51.
- Бадора С. Теорія і практика опікунства в Польщі / Сильвія Бадора. – Івано-Франківськ: Б.В., 2000. – 252 с.
- Kelm A. Formy opieki nad dzieckiem w Polsce Ludowej / Albin Kelm. – 2-e wyd., zm. – Warszawa: WSiP, 1983. – 285 s.
- Kot S. Historia wychowania. T. II. Warszawa: Żak, 1995. 378 s.
- Korybut-Marciniak M. Towarzystwa Dobroczynne

w pierwszej połowie XIX wieku w guberniach północno-zachodnich Cesarstwa Rosyjskiego // Dobroczynność i pomoc społeczna na ziemiach polskich w XIX, XX i na początku XXI wieku, red. M.Przeniosło. Kielce: Kieleckie Towarzystwo Naukowe, 2000. S. 39-56.

9. Kępski Cz. Towarzystwa dobroczynności w Królestwie Polskim (1815 – 1914). Lublin: Wydaw. UMCS, 1993. 282 s.

10. Polski Słownik Biograficzny. T. 10. Kraków: Polska Akademia Umiejętności, 1948. S. 521.

11. Izdebski H. Fundacje i Stowarzyszenia. Warszawa: Transit, 1997. 296 s.

12. Dąbrowski Z. Pedagogika opiekuńcza: histo-

ria, teoria, terminologia. Olsztyn: Wydaw. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, 2002. 207 s.

13. Markiewiczowa H. Działalność opiekuńczo-wychowawcza Wileńskiego Towarzystwa Dobroczynności 1807-1830. Warszawa: Wydaw. Akademii Pedagogiki Specjalnej, 2010. 176 s.

14. Meissner-Łozińska J. Placówki opieki nad dziećmi w Krakowie w okresie autonomii galicyjskiej // Opieka nad dzieckiem w Galicji / red. A. Meissner. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2002. S. 94-113.

15. Wilczyński S. Opieka społeczna nad niemowlęciem, dzieckiem i młodzieżą w Wielkopolsce. Poznań: Wydawnictwo "Nowego Kuriera", 1927. 130 s.

ЕТАПИ РОЗВИТКУ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ОПІКИ Й ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ-СИРИТ У ДІЯЛЬНОСТІ БЛАГОДІЙНИХ ТОВАРИСТВ ПОЛЬЩІ (XIX – початок XX ст.)

© 2014

*Х.А. Дзюбинська, викладач кафедри української та іноземної мов
Львівський національний університет ветеринарної медицини і біотехнологій
імені С.З. Гжицького (Україна)*

Аннотація: Розглянуто етапи розвитку теорій і практики опіки й виховання дітей-сирит у діяльності благодійних товариств. Розкрито зміст та напрями опікунської діяльності над дітьми. Охарактеризовано багатоманітну діяльність товариств, яка зосереджувалася на відкритті виховних установ.

Ключові слова: опіка, виховання, діти-сироти, благодійні товариства, Польща.

STAGES OF THE DEVELOPMENT OF THEORY AND PRACTICE OF GUARDIANSHIP AND EDUCATION OF ORPHANS IN THE ACTIVITY OF CHARITABLE SOCIETIES OF POLAND (XIX – XX centuries)

© 2014

*К.А. Dzyubynska, teacher of the Ukrainian and Foreign Languages Department
Lviv National Stepan-Gzhytskyj-University of Veterinary Medicine and Biotechnology (Ukraine)*

Annotation: Attention is concentrated on stages of the development of theory and practices of guardianship and education of orphans in the activities of charitable societies. The content and direction of the tutorial activity of children are showed. There are characterized diverse society activities which were concentrating upon foundation of new establishments.

Keywords: guardianship, education, orphans, charitable societies, Poland.

УДК 37.088

МАРКЕТИНГ ПЕРСОНАЛА ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ КАК МЕХАНИЗМ РЕАЛИЗАЦИИ СИСТЕМЫ СТРАТЕГИЧЕСКОГО ПАРТНЕРСТВА

© 2014

И.А. Доница, кандидат педагогических наук, доцент кафедры профессионального педагогического образования и социального управления

Новгородский государственный университет имени Ярослава Мудрого, Великий Новгород (Россия)

Ю.А. Ситникова, заместитель директора по УВР

Гимназия № 52, Санкт-Петербург (Россия)

Аннотация: Маркетинговый подход к управлению кадровыми ресурсами общеобразовательной организации предполагает воздействие на ее реальный или потенциальный педагогический персонал с целью создания условий для достижения стоящих перед организацией задач за счет реализации системы стратегического партнерства.

Ключевые слова: Управление кадровыми ресурсами, общеобразовательная организация, маркетинг персонала, социальный заказ государства и общества, маркетинговое исследование, удовлетворенность педагогических кадров.

Педагогические кадры – это стратегический ресурс, на котором основаны все успехи и надежды общеобразовательной организации, это люди с их целями, потребностями и проблемами. Как отмечает М.М. Поташник, «управление кадровыми ресурсами общеобразовательной организации предполагает воздействие на реальный или потенциальный педагогический персонал с целью создания условий для нормального функционирования, развития и эффективного использования потенциала работников общеобразовательной организации». Управление кадровыми ресурсами – это особая деятельность, в которой посредством планирования, организации и контроля обеспечивается совместная деятельность, направленная на достижение целей развития организации» [1, 24]. Это «системное, планомерно организованное воздействие с помощью взаимосвязанных организационно-экономических и социальных мер на

процесс формирования, распределения, перераспределения кадров на уровне организации, на создание условий для использования профессиональных качеств кадровых ресурсов с целью обеспечения эффективного функционирования организации» [2, 46]. Объектом управления кадровыми ресурсами является человек, а предметом – его профессиональные возможности в организации и социальная среда, которая обеспечивает их эффективное формирование и развитие в интересах организации и самого человека [2, 7].

В управлении кадровыми ресурсами значительную роль играет маркетинг персонала. Е.Л. Богданова в своей книге «Маркетинговая концепция организации персонал – менеджмента и конкурентоспособной рабочей силы» характеризует данное понятие так: «Маркетинг персонала – вид управленческой деятельности, направленной на долговременное обеспечение организации ка-